

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології
та соціальних наук

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Засвідчую:

Директор ІНПІСН

Я.М. Равська

08 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
філософії та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Т.В. Нич

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура України

спеціальності: загальноакадемічна дисципліна
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня)

освітньої програми: _____
(назва освітньої програми)

спеціалізації: _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ МАУП 2024

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

І.А.Сторожук, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

Викладач:

І.А.Сторожук, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол №1 від 28 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Т.В. Нич

Силябус перевірено

30.08.2024 р.

Заступник директора Т.В. Нич

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, а _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, а _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, а _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, а _____ 20__ р., протокол № _____

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра філософії та суспільних дисциплін**

Назва дисципліни	Історія та культура України
Викладач (-і)	Сторожук Ірина Анатоліївна
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin.html
Контактний тел.	+38-(098)-652-94-73
E-mail:	<i>Irinabalyas2@ukr.net</i>
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1i4_KKL2SZUuN7_dXXUYvqAAQTCKoHYq3/view
Консультації	<i>середа, 3 години, 14.00–17.00, ауд.39</i>

1. Коротка анотація до дисципліни.

Історія та культура України передбачає поглиблення та систематизацію історичних знань студентів, дає можливість зрозуміти зміст, характер і закономірності політичних, соціальних, економічних, соціокультурних процесів на території України від найдавніших часів до сучасності.

Історія та культура України вивчається у загальному контексті розвитку європейської цивілізації, формування європейської культурної традиції, поступового переходу до правової держави та демократичного суспільства. Цей курс спрямований допомогти здобувачам вищої освіти на основі історичних фактів сформувати цілісне уявлення про історію українського народу та історію української культури. Це, у свою чергу, сприятиме формуванню у студентів патріотизму та активної громадянської позиції, вихованню поваги до прав і свобод людини, демократичних цінностей.

2. Мета: формування у студентів системи опорних знань щодо основних тенденцій та закономірностей історичного розвитку України, подій, явищ та видатних постатей української історії тощо.

Академічна доброчесність. У своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері якості освіти дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Завдання:

- познайомити студентів з науковою періодизацією історії та культури України, характерними особливостями, основними подіями та явищами кожного періоду;
- ознайомити студентів з діяльністю видатних постатей української історії та культури;
- навчити розрізняти характерні риси розвитку культури в різні історичні періоди, відомі архітектурні ансамблі, зразки монументального, іконописного та портретного живопису та ін.;
- сформувати вміння визначати взаємовпливи України та її сусідів, місце України в європейському світі;

➤ виробити у студентів вміння самостійно працювати з історичними джерелами та літературою.

3. Формат курсу: очний (offline)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Після вивчення курсу студенти будуть:

- знати наукову періодизацію історії України, основні історичні події та факти, діяльність знакових постатей української історії та культури, візуально розпізнавати та характеризувати історично-культурні пам'ятки.
- мати навички абстрактного та аналітичного мислення, обробляти інформацію з різних джерел і наукової літератури, здійснювати аналіз історичних процесів, знаходити спільні та відмінні риси в розвитку українського та інших народів.

Загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;
- здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

5. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 52 годин аудиторної роботи; 68 годин – самостійної роботи, екзамен.

6. Статус дисципліни: обов'язкова

7. Пререквізити: Курс «Історія та культура України» тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

8. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин		
		ауд		сам
		лк	сем	
1	Вступ до курсу «Історія та культура України»	2		2
2	Поява і розвиток перших суспільств на території України.	2	2	4
3	Доба Київської Русі на теренах України.	2	2	4
4	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV – перша половина XVII ст.).	2	2	4
5	Козацька Україна в часи Національно-визвольної війни та Руїни.	2		8
6	Українські землі наприкінці XVII ст. – другій половині XVIII ст.	2	2	4
7	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст.	2	4	8
8	Україна в роки Першої світової війни та Української революції.	2	2	4
9	Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.). Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.).	2	2	4

10	Західноукраїнські землі у 1921-1938 рр.	2	2	4
11	Україна в роки Другої світової та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).	2	2	4
12	Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова).	2	4	8
13	України в роки незалежності (серпень 1991 – 2021 рр.).	2	2	4
	Разом	14	18	36

9. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

10. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин (див. навчально-методичну карту дисципліни в додатку):

- Змістовий модуль 1 «Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XVII ст.»;
- Змістовий модуль 2 «Історія та культура України у XIX - на початку XXI ст.»

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції -дискусії, проблемні лекції.

Лекція-бесіда допускає викладення слухачами своєї точки зору з того чи іншого питання. На такій зустрічі лектор і сам повинен ставити питання слухачам, щоб почути їх висловлювання, викладення їх позиції. Так утворюється ґрунт для обміну думками, для бесіди. Лектор виступає і в ролі інформатора, і в ролі співбесідника, що вміло направляє хід діалогу зустрічними питаннями.

Лекція-бесіда може перетворитись в лекцію-дискусію, і природнім, так би мовити, шляхом, і в результаті запланованих дій лектора. Завдання лектора полягає в такій формулюванні питань, яке веде до зіткнення думок і, відповідно, до пошуку аргументів, до поглибленого аналізу актуальних проблем. Тему дискусії потрібно обирати і розробляти попередньо. Тема повинна надавати можливість учасникам дискусії прийти до кінцевого результату, до істини.

Проблемна лекція передбачає подачу інформації, шляхом отримання відповідей на запитання. Викладач, створивши проблемну ситуацію, спонукає студентів до пошуків її вирішення, крок за кроком підводячи до цілі. Проблемні лекції сприяють розвитку теоретичного мислення, пізнавального інтересу до предмета, забезпечують професійну мотивацію, корпоративність.

Семінарські заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, роботі в командах (малих групах) з презентацією результатів (у тому числі із застосуванням рольових ігор з демонстрацією набутих навичок).

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. рекомендовану літературу), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації (критерії оцінювання див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п. 7.3.).
- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- семінар з індивідуальною та груповою роботою;
- семінар – «круглий стіл»;
- семінар генерації ідей;
- семінар в групах за вибором;
- семінар у формі дебатів.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	7	7
Відвідування семінарських занять	1	4	4	9	9
Робота на семінарському занятті	10	1	10	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	9	45
Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Виконання ІНДЗ	3	1	3	1	3
Разом	-		44	-	76
Максимальна кількість балів:					120
120:100=1,2. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,2 = загальна кількість балів.					-

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота 1. Підготувати доповідь (на власний вибір) про одного із представників українського визвольного руху XVIII – першої половини XIX ст.

Самостійна робота 2. Самостійна робота 2 (обсяг 16 годин). Скласти таблицю «Політичні партії та рухи України кінця 80-х – початку 90-х рр.»

Самостійна робота 3. Підготувати доповідь (на власний вибір) про одного із політичних, громадських чи культурних діячів незалежної України.

Критерії оцінювання

- змістовність – 4 бали
- відповідність темі та стилю оформлення - 1 бал

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

- Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування. Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 15 питань

Критерії оцінювання

– виконання тестових завдань – максимум 5 балів.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен.

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Найдавніше історичне минуле України: суспільна організація та господарство за часів палеоліту-неоліту.
2. Неолітична революція. Перехід до відтворюючого господарства.
3. Трипільська культура.
4. Кімерійці, скіфи та сармати на території України.
5. Античні міста-держави Причорномор'я.
6. Слов'янські племена на теренах України.
7. Походження назв "Русь" і "Україна".
8. Передумови виникнення давньоруської держави „Київська Русь”.
9. Стародавній Київ.
10. Політика перших руських князів.
11. Русь у період розквіту (Володимир Великий та Ярослав Мудрий).
12. Державний устрій та соціальний розвиток Київської Русі.
13. Українські князівства часів феодальної роздробленості.
14. Галицько-Волинська держава — спадкоємиця Київської Русі. Правління Данила Романовича.
15. Розвиток культури та освіти Київської Русі.
16. Українські землі в середині XIII — на початку XIV ст. Монгольсько-татарська навала та її наслідки.
17. Історичне значення Київської Русі.
18. Статус українських земель та їх визначальний вплив на формування Литовсько-Руської держави.
19. Виникнення Речі Посполитої та наслідки для українських земель.
20. Виникнення українського козацтва. Заснування першої Січі Д. Вишневецьким.
21. Міста та Магдебурзьке право в Україні.
22. Запорозька Січ в історії української державності.
23. Боротьба українського народу проти політичного, економічного та культурного гніту у другій половині ХУ — першій половині ХУІІ ст.
24. Перша українська національна революція.
25. Б. Хмельницький — фундатор Української козацької держави.
26. Українсько-російська угода 1654 р.
27. Українська козацька держава після смерті Б. Хмельницького. „Руїна”.
28. Гетьман І. Мазепа.
29. П. Орлик та його Конституція.
30. Наступ Російської імперії на автономні права України за часів Петра І.

31. Ліквідація Гетьманщини та зруйнування Запорозької Січі Катериною II. Подальша доля козацтва.
32. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України (кінець XVII - XVIII ст.).
33. Міста Лівобережної України наприкінці XVII — ХУVІІ ст.
34. Українські землі під владою Австро-Угорської імперії (кінець XVII — перша половина XIX ст.). Соціально-економічний розвиток.
35. Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII — перша половина XIX ст.). Соціально-економічний розвиток.
36. Українське національне відродження.
37. Кирило-Мефодіївське товариство: програмні документи та діяльність.
38. Т. Г. Шевченко та духовне відродження України.
39. Суспільно-політичний та національний рух на західноукраїнських землях. “Руська Трійця”.
40. Розвиток капіталістичних відносин в Україні у другій половині XIX — на початку XX ст.
41. Національне відродження в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
42. Вплив Валуєвського указу та Емського указу на розвиток українського національного руху.
43. Утворення політичних партій в Україні (кінець XIX — початок XX ст.).
44. Україна після поразки революції 1905-1907 рр.
45. Україна в роки Першої світової війни.
46. Створення Української Центральної Ради. Універсали.
47. М. Грушевський – історичний портрет.
48. М. Міхновський – історичний портрет.
49. Внутрішня та зовнішня політика української Держави. Гетьман Павло Скоропадський.
50. Відновлення УНР. Директорія.
51. Акт злуки УНР та ЗУНР, його історичне значення.
52. Значення української революції 1917-1921 рр. Причини її поразки.
53. Перший Зимовий похід армії УНР.
54. Запровадження радянської влади в Україні. Політика «воєнного комунізму» та її значення.
55. В. Винниченко — видатний вчений і політичний діяч.
56. С. Петлюра — видатна постать української революції.
57. Другий Зимовий похід армії УНР.
58. Холодноярська республіка.
59. Пожвавлення економічного життя на засадах НЕПу в Україні.
60. Голод 1921-1923 рр. – причини та наслідки.
61. Національна політика в Україні у 20-х роках. Українізація.
62. Індустріалізація в Україні та її наслідки.
63. Примусова колективізація. Голодомор 1932-1933 рр.
64. Розстріляне відродження.
65. Завершення формування тоталітарної системи (30-ті роки XX ст.).
66. Національна та економічна політика польського уряду на Галичині в міжвоєнний період. Осадництво. «Пацифікація» - польські репресії на Галичині.
67. Євген Коновалець та створення Української військової організації. Створення та діяльність ОУН до 1939 р.
68. Карпатська Україна в 1938 -39 роках. А. Волошин – історичний портрет.
69. Українські землі в складі Румунії.
70. Друга Світова війна і Україна: міжнародний аспект. Пакт Молотова-

Ріббентропа та його значення для України.

71. «Радянізація» західноукраїнських земель та її наслідки.
72. Радянські міфи про «Велику вітчизняну війну».
73. Нацистський новий порядок на території України.
74. Голокост: український вимір.
75. Рух Опору на українських теренах у роки Другої Світової війни.
76. Проголошення Акту відновлення Української Держави та його історичне значення.
77. Створення та діяльність УПА. Р. Шухевич – історичний портрет.
78. Наслідки Другої світової війни для України.
79. Повоєнна відбудова України у повоєнний час. Розвиток промисловості та с.г.
80. Голод 1946-47 рр.: причини та наслідки.
81. Україна на міжнародній арені після Другої Світової війни. Участь у створенні ООН та інших міжнародних організацій.
82. Суспільно-політичне життя в Україні у 40-50-х роках.
83. Економічний розвиток і суспільно-політичне становище західних областей України у другій половині 40-х — першій половині 50-х років ХХ ст. Депортація населення. Сталінські репресії.
84. Спроби демократизації суспільного життя у другій половині 50-х – першій половині 60-х років, їх суперечливий характер.
85. Адміністративно-командна система управління та її вплив на розвиток господарства України у другій половині 60— середині 80-х років.
86. Національна політика в Україні у другій половині 60 - 80-х років.
87. Соціально-економічний розвиток України у 80-90-х роках.
88. Чорнобильська катастрофа (квітень 1986 р.), її причини, наслідки та урок
89. Демократизація суспільного життя наприкінці 80-х рр. ХХ ст.
90. Л. Лук'яненко – історичний портрет.
91. В. Чорновіл – історичний портрет.
92. Проголошення незалежності України у 1991 році: передумови, перебіг подій, ключові ді йові особи.
93. Політичне життя в Україні у 1991-2004 рр.: ключові події та персоналії. Прийняття Конституції України.
94. Помаранчева революція: передумови, причини, перебіг подій та наслідки. Політична ситуація в Україні у 2005-2010 рр.
95. Революція Гідності: причини, ключові події та наслідки.
96. Військова агресія росії проти України: початок, перший та другий періоди збройного конфлікту на Сході та Півдні України.
97. Третій період російсько-української війни: передумови, хід та результати.

18. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1-34	ґ	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

19. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Бойко О. Д. Історія України : підруч. / О. Д. Бойко. – .5-те вид., доп. – К., 2014. – 720 с.
2. В'ятрович В.М. Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну. – Х., 2023 – 256 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації. ХІХ-ХХ ст.- К., 2019.
4. Грицак Я. Подолати минуле : глобальна історія України. – К., 2022.
5. Греченко, В. А. Історія української культури : навч. посіб. / В. А. Греченко, К. В. Кислюк. – К. : Кондор, 2013. – 352 с.
6. Залізняк Л.Л. Давня історія України. – К., 2012
7. Залізняк Л.Л. Україна між Сходом і Заходом. Про витоки і суть російсько-української війни 2014 р. - К., 2014.
8. Історія України. Під загальною редакцією В.Смолія. – К., 2000.
9. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А.Смолія. – Кн. 1. – К., 2011.; Кн. 2. – К., 2012.
10. Палій О. 25 перемог України / О. Палій. – К. : К.І.С., 2013. – 84 с.
11. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. / пер. з англійської Р. Клочко – Х., 2016.
12. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. –К., 2005.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Історія та культура України»
Разом: 120 год., з них 26 год. – лекції, 26 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 68 год.

Кількість балів	120 балів					
за семестр						
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.			Історія та культура України у XIX - на початку XXI ст.		
Лекції	1 (1 бал), 2 (1 бал)	3 (1 бал), 4 (1 бал)	5 (1 бал), 6 (1 бал)	1 (1 бал), 2 (1 бал)	3 (1 бал), 4 (1 бал)	5 (1 бал), 6 (1бал)
Теми лекцій	1. Вступ до курсу «Історія та культура України». 2. Поява і розвиток перших суспільств на території України.	3. Доба Київської Русі на теренах України. 4. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV – перша половина XVII ст.).	5. Козацька Україна в часи Національно-визвольної війни та Руїни. 6. Українські землі наприкінці	1. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст. 2. Україна в роки Першої світової війни та Української революції.	3. Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.). 4. Західноукраїнські землі у 1921-1938 рр. 5. Україна в роки Другої світової та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).	6. Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова). 7. України в роки незалежності (серпень 1991 – 2021 рр.).
Семінарські і практичні заняття	1 (10 балів), 2 (10 балів)	3 (10 балів), 4 (10 балів)	5 (10 балів)	1 (10 балів), 2 (10 балів)	3 (10 балів), 4 (10 балів), 5 (10 балів)	6 (10 балів), 7 (10 балів)
Теми семінарських занять	1. Історія та культура давньої України. 2. Доба Київської Русі на теренах України.	3. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV – перша половина XVII ст.). 4. Козацька Україна в часи Національно-визвольної революції та Руїни.	5. Українські землі наприкінці XVII ст. – другій половині XVIII ст.	1. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст. 2. Україна в роки Першої світової війни та Української революції.	3. Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.). 4. Західноукраїнські землі у 1921-1938 рр. 5. Україна в роки Другої світової та повоєнної	6. Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова). 7. України в роки незалежності (серпень 1991 – 2021 рр.).
Самостійна робота	1(10 балів)		2(10 балів)	1 (10 балів)		2 (10 балів)
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (20 балів)			модульна контрольна робота № 2 (20 балів)		
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,2					

